

L a t w e e f c h u   N w i s e s .

Nr. 3. Zettortdeenâ 16tâ Januar 1847.

Leem, kas Deewu mihle, wiffas leetas par labbu nahf.

(Stahjis.)

(Stattees Nr. 2. Beigums)

Kehninsch tanni brihdi bij itt laipnigs un wünsch nu atteize kehnineenci tâ: „Redsefim kâ buhs. Kapteins scho saldatu lohti slawe. Bet prastu mahzitaju ween winna taf ne warr prezzeht. — Nu, kâ jaw fazziju, redsefim, kâ ar winnu buhs; es paté winnu pahrlaufinaschu. Bet — kad nu wünsch scho ne qribb nemt, kâ tad buhs?“

„Zè es arr ne sinnaju, fo atbildeht, til weent azzis noduhru us semmi; bet kehnineene atkal mannâ weeta tam atbildeja: „Zo jaw juhs gan labbafi sinnasheet isdarriht.“

„Ja, tâ juhs gan fakheet, mihla,“ kehninsch atteize, „bet — nu gan redsefim; tas tekwünsch taf ne buhs trafs,“ un to teizis, wünsch itt dohmigs aisgabje us sawu istabu.

„Tâ, nu esnu isstahstijuse, kas man bij jafakfa,“ — tâ nu ta jauma gaspascha teize, pabutschoja sawu kungu un Kabrlis paté atkal neh-mahs tâ stahstihl tahlaf: „Es pateeki dohmaju, ka neweens mannu dseedaschanu ne buhschoht dsirdejis; jo pa wissu to deenu ne kas mon ne israhbijahs tâ, ka buhtu warrejis mannu zerribu stipringht.

Dhtrâ rihâ, kad munsturi bijam beigufchi, tad kehninsch sauze: „Tas saldat, kas wakkar pussdeenâ pulksten 11 lihds 12 pee kehnineenes kambara us wakti stahweja, lai nahf no rindes ahra!“ Ar pulkledamu firdi es isgahju no rindes. Kehninsch nu manni usskattija no galwas lihds kahjahn un tad atkal sauze: „Dwi desmitneeki no rindes ahra! nowelzeet tam saldatam swahrkus.“ Zè nu ne warreja ne fo zittu dohmaht, kâ to: nu manni par mannu nepeeklahjigu dseedaschanu pahrmahzihis, un drebbedams sahzu tâ luhgtees: „Augsti zeenigs kehnin! apscheljoee-

tees — “ bet kehninsch manni usfauze: „Turri mutti! Welzeet westi arri nohst — bikfes arr!“ Zee desmitneeki to wissu darrija. Es nu itt teescham tizzeju, ka nahwes sohds man gattaws un sawas isbailes sahzu atkal luhgtees: „Ak augsti zeenigs kehnin! apscheljoeeetes par man nabbogu zilweku!“ bet wünsch atkal atbildeja: „Turri mutti!“ — Kad es nu tâ rihri pliks kreflâ ween stahweju, tad kehninsch atkal sauze: „Altnesheet to melnu kasti schury, kas tur winnâ mallâ stahw.“ Nu jaw teescham zittu wairs ne tizzeju, kad to leelu kasti eeraudsiju, kâ to: nu manna nahwes stundina flacht, jo dohmaju, kas tur eekschâ buhschoht sohda-schkehs, jeb, ja lehnafi tas sohds buhtu, kahds spohsch un afs sohbens. Kad ta kaste bij semmè nolikta, tad kehninsch man peesauze: „Stattees jel nu, kas tur irr eekschâ un teiz, fo par to dohma?“

„Es passattijohs eekschâ un — ak tu balta deenina! tur ne bija ne schkehs ne sohbens, bet melnas mahzitaja drehbes un tas baltais krahgs wirsü. Tâ pahrssteigts no bailehm un atkal no preeka, es gan drihs apgihbu. Bet kehninsch atkal fleedse: „Nu welz tahs gabbalu pehz gabbalu sew muggurâ un leez labbi wehtrâ, fo es fazzischi! Altnesheet drihs tschetras bungas un leezeet kahdu duzzi sohvenu wirsü, ka wünsch bungahm ahdu ne pahrmimn puschu. Tam saldatam wajaga mums preekschâ spreddiki fazzihl. Woi dsirdi, tâ wünsch man teize, „tew wajaga mums spreddiki teikt, jo man wajaga papreeksch tewi pahrlauffinaht. Ja buhfi labbi mahzijeos, kâ es esnu dsirdejis, tad warrest tahs mellas drehbes un wissu, kas tur eekschâ, paturreht; bet ja buhfi multis, tad lischu tew atkal uswillt sawu saldata schinneli. Tadeht kahp schiglius bungahm wirsü; garri tew naw jarunna, bet labbi.“

Zè nu gan katriis warr fapraft, ka es tahdâ brihdi, tur man firds un prahis tâ bij fatreekti

no bailehm un atkal no preeka, tihri ween neckus buhtu plahpajis, pats ne samannidams, ko teikt; bet par leclu laimi es pa wissu sawu gruhtu deenasta laiku ifdeenas biju dohmajis us teem gahrdeem bihbeles wahrdeem, kas man arween bij prahta un pahr teem jaw spreddiki isdohmajis, ko turreht tanni pirmâ svehtdeenâ, kad no sawa deenesta tiktu atlaists. Tâ nu man schis spreddikis jaw, tâ fakkoht, galwâ senn bij gattaws. Es drohschi kahpu us tahm bungahm wirsü un sahzu tâ runnaht: Apustuls Pahwils sawâ grahamatâ us Neemereem 8tâ nodalkâ, 28tâ perschê tâ fakka: **Mehs sinnam, ka teem, kas Deewu mihle, wiffas lectas par labbu nahf.** Tè nu es itt skaidri sawu nelaimi isstahstiju un salihdsinaju, ka tee wahrdi tè man par tizzibas stipri-naschanu lohti derrejuschu un tad islikku un isstahstiju wissu, kâ eefsch spreddika peeklahjabs.

Tè nu manniju, ka fehningam, kas man itt tuwu stahweja, affaras birre par waigu un kad es amen isteizu, tad tuhlin man peefauze: „Kahy semmè no bungahm un paturri tohs melnus swabr-kus ar wissu, kas tur eefschâ. Israugi jel tahs kullès, kas tur irr eefschâ.“

Jaw to spreddiki turroht es fajuttu, ka man weena fescha bij smaggaka par to ohtru. Tadeht nu wisspirmak fehru ar rohku tanni eefschâ un — briknum's, tè iswilku leclu skaisstu malku pilnu ar dukateem. Kamehr to wehl apfattiju, jaw fehningesch sauze: „To manna fehningene tew dahwina; bet nu rauqi ar tai ohtrâ feschâ, woi tur arr ne buhs kas eefschâ.“ Tihri kâ mehms wehl buhdams no briknumeem, es bahsu rohku tur eefschâ un iswilku grahamatu no pascha fehninga rakstittu, fur es biju apstiprimahs un eezelts par general-superdentu.

„Kâ tas warr buht! — tas wehl us semmes naw dsirdehts“ — tâ wezzais mahzitajs taggad briknodamees teize, im rohkas pazehle us augschu. „Mans dehts, kas tiklai kandidats ween un prasts saldats bija, eezelts par general-superdentu! Ja, nu es saprohtu, kadeht tu sohlijees ar general-superdenta gaspashu muhs apmekleht! Bet sawu wezzu tehwu tu nemas ne luhdsi us kah-

sahm — itt kâ par manni kaunedamees — woi tas pareisi!“

Woi tad es pats ko sinna ju par sawahm kahsahm“ — tâ dehts nu atbildeja, „klaufect jel tahlak, kâ tas wiss bija.“

„Es nu gan melleju sawu samannu kohpâ sababbuht un fehningam par tahdu nezerretu aplaimoschanu pateiktees, bet tas jaw us man teize: nahz man tuhlin lihds us pilli; tur warrest maltiti pee man turreht un regimentes mahzitajs lai arr nahf lihds.“

„Galwa tihri reiboneem ween man gabje un es siraipaleju ar to regimentes mahzitaju, kas ar tihri kâ apreibis bij, kohpâ fehningam un winna pawaddoneem pakkat us pilli. Tik lihds kâ paschâ leelâ weefa-istabâ eegahjam, fur jaw wiffi augsti fungi bij kohpâ, im fehningenei blakkam stahweja schi skaisstumâ un tiklumâ pa wissahm pahraka preilene, tad fehningesch manni jantaja: „Kam tew gan nu par wissu japateizabs?“

Es atbildeju: „Deewam un mannam wissuscheligam fehningam un winna augstai gaspashai.“ Us to fehningesch atteize: „Tâ gan irr; bet arri schai skaisstai preilenei no tewis pateiziba peenahkabs, winna wairak tè ko irr isdarrijuse. Woi tew naw winnai kas jasakka? Ar sawu muischneeka dsimumu winna ne mas ne leppo-jabs un laulata dranga winnai arri naw. Ko dohma, tu taggad effi general-superdents un fescha tew pilna ar dukateem; prohwe ar winnu runnaht un dohma, itt ka tu weens pats ar winnu tè buhtu istabâ.“

Tihri kâ bes prahta nu palitku no tahda preeka, kas zits us zittu man nahze wirsü, un es juttu, ka biju wisszaur par meefu nosarjis. Kad azzis pazehlu us augschu, tad redseju, ka mannai mihlai preilenei arri tapatt klahjabs un bij nabbadsite nosarkuse kâ beete; drebbedama un azzis nolaiduse winna man preefschâ stahweja.

Wiss-bija kluffu un til schur un tur kaktôs kas tschukfjeja itt kluffinam. Man, lai nu gan dikti laimigu feru juttu, taggad bij dauds bailigaka firds, ne ka preefsch stundas laikâ, kad wajadseja us bungahm kahpt. Tomehr sanehmu drohschu firdi un sahzu tâ runnaht:

„Wons augsti zeenigs fehninsch, kam man ja-pateiz par wissu to, kas man irr, manni eedrohschinaja, juhs, zeeniga preitene, të wissu augstun fungu preekschä jautabt: woi jums gan patiktrohs ar sawu rohku manni zaur scho wahrgu pasauli pawaddiht, ta kà zittu reis tas engels Nahwaels to jaunu Tobiu?“

Winna flussu zeesdama un nopuhdamees man sneedse sawu rohku, ko es drebbedams pec sawahin luhpahm speedu. Un tik ko fehnineene bij isteikufe: „Deews lai juhs srehti! „tad fehninsch jaw sauze: „Regimentes-mahzitajs, nahz tuhlin schurp un laula winnus kohpà. Tad kohpà wiffi ehdisim maltiti un jaunam pahrim wesfelibu usdserfim.“ Tas mahzitajs paklannijahs un runnaja pretti: „Ne, augsti zeenigs fehnix! to ta newarr darriht; to jaunu pahri wajag papreeksch usfaukt.

„Ko nu wehl,“ tà fehninsch teize pretti, „es jaw winnus esinu usfauzis. Laula tik winnus schigli kohpà, man dikti grihbahs ehft. Swehtdeena pehz tam tu winnus warri usfaukt, zil ween tew patihf.“

Gan nu tas gohdigs mahzitajs wehl deesgan pretti rugnaja, tomehr tas wiss ne ko ne lihdsjea. Mehsh tikkam tai paschà stunda laulati un nu manni mihti wezzaki gan warr saprast, kadeht es winnus ne warreju us kashahm aizinahf.

„Nu,“ tà wezzais mahzitajs teize, „es ne mas ne warru saprast, woi esinu nomohdà, jeb woi esinu meegà, jeb woi sapnoju; schis tawsh notikkums irr raibaks, ne kahda isgubrota garra wasakka! Salbats paleef us reisi par general-superdenti! Ko gan tee basniz-teefas-fungi të saz-zihsh? to es ne prohtu!“ —

„Zee jaw manni“ tà jaunais superdents teize, „tik ilgi uskaweja; zittadi mehsh 8 deenas agrafi pee jums buhtu atbraufuschi. Tik ko es pee basnizteefas biju peemeldejis, to fehnina grahmatu parahdijis un luhdis, lai manni apstiprina un eeswehti, tad schee tuhlin atteize, ka tas ne buht ne warroht notift; un tadeht winni par scho leetu leelu garru grahmatu fehninam rakstija. Bet fehninsch ar sawu paschu rohku turpat tai grahmatai us mallu rakstija tà:

„esmu jaw patsh winnu pahrklaufinajis. Ja wansch ne proht latinisku wallobu, tad wansch warr few peckenst tahdu, kas to proht, es ar ne prohtu latiniski.

Friedrich Wilhelm.“

Un tahdu wansch nu to garro grahmatu fuh-tija basnizas teefai atpakkat. Un, kad nu schee fungi ne eedrohschinajahs wairs ohtrreis fehninam pretti steeptees, tad tee manni apstiprinaja un eeswehtija kà peenahzesh.

Tà tas jaunais superdenta fungs beidse stahstiht un kad nu lassitajs patsh jaw warr saprast ka, kad eefahkums labsh, tad wiss labbi, tad mehsh tik ween to wehl fakkam, ka wansch tas general-superdenta fungs ihsti stihrs strahdneesh bija ta funga wihna kalnà un daudsh gaddus draudsei par srehtibu dsihwoja.

U. L.

Leez wehrà: Kam pirmais eefahkums no schi stahstianaw, to paschu pec mums warr dabbaht.

Steffenhagen un dehs.

R a b b a g u n a m s.

Bij wihrs, kas dikti baggats bij palizis, to baggats ne dasch muishneesh Jahnds Jalgawà. Bet ne zaur netaisnibu wansch tahds bija tizzis, Ne, gohdigi zaur pagaideem Deews winnu srehtija, Kas teef, tas teef, wansch labbpraht palihdsjea Ar sawu baggatibu kur ween warreja, Ne tahdeem, kas tam atdoht ne paspehja, Bet teem, kas labbu naidu augleem maksaja. Schis wihrs, lai katris to pee winna jell atsihtu, Kà wansch par Deewa srehtibahm mahf tenzinahf, Usbuhweht ihke nammu leelu glistu, Preeksch nabbageem, pee basnizas itt flahf.

Kad namsh bij gattawsh un wansch to apluhkoja Tad sirdi pazehlees ar few tà runnaja:

„Woi es të ne pelnu no Deewa leelu gohdu, Kad winna nabbageem es tahdu mahju dohdu?“

Tè nekligsh draugs kahds winnam garram staigaja Un listahsh itt kà winnu usluhkotu.

Tas baggatais, kas labbpraht grihbrija, Lai draugs scho winna nammu apbrihnotu, To usrunna ar mihssteem wahrdrineem:

„Sall! woi schis namsh naw deesgan leels preeksch nabbageem?“

„Kapehz ne? atbild tas; zil es saprohtu, Schè ruhme irr preeksch pulka zilweecem; — Bet ja schè buhtu jasanahf itt wisseem teem, Kas zaur tew tappuschu par nabbageem, Tad ne us pussi buhtu scheitan ruhme teem.“

E. D — 8.

Teefas fluddinaschanas.

Krohna Prawinges pagasta teefai irr Prawinges Ritschu kroggeris semneeku raggüs erjubgtu fillu schkim-mel-sirgu, 10 gaddus wezzu, nodewis, ka nepasih-kams schibis, kas tai Ritschu-krohgä, pee leelzetta no Zelgawas us Zulkumu, gribbedams eclaustees, bet isbaidihts atstahjis, un ware buht kam irr sadjis. Zalabb tohp tas, kam schis sirgs peederr, usaijinahst, lihds 31mu Januar 1847 ar peenahkamahm peerahdischanahm, ka tas sirgs winnam taisni peederr, pee Krohna Prawinges pagasta teefas peeteiktees, un prett barroschanas- un fluddinaschanas-atlibdinaschanu to paschu prettim nemt, ja ne - scho sirgu pehz nobeigta termina wairaksoblitajam pahrdohs. Stampè, tai 31mä Dezember 1846. 1

(Nr. 1280.) Peesehdetajs Nikkel Skuije.
Pag. tecf. sribw. J. C. Salpius.

Wissi tee, kam taisnas parradu prassischanas buhtu pee ta Linderes sainneeka libberu Andreiju Klawin, par ka mantu parradu dehl konkurse spreessta, tohp us- aizinati, lihds 27tu Webruar 1847 pee schibis pagasta teefas peeteiktees, jo wehlaq neweenu wairs ne klau- sibs. Linderes pagasta teefa, tai 27tä Dezember 1846. (Nr. 225.) U. Aldermann, peesehdetajs.
Grünthal, pagasta teefas sribw.

Zittas fluddinaschanas.

Kad Ekengrawes muischas waldischana saweem mah- ju turretajaem un wisseem zitteem winnas grunts ee- dshwotajaem pee strahpes jam peekobdinajusi bes ihpa- schas wehleschanas appaksch nekabda eemesla sew ve- drihstetees, seenu jeb salmus, ar weenu wahrdu ne- kahdu lohpu-barribu pahrdohst un no mahjahn iswest, tad schis aislegums wehl arri treem, kas no winneem tahs peeminnetas leetas bes wehleschanas schahs muis- schas waldischanas pirkt eedohmatohs, wehz wehrä nemischanas sawa labbuma un pasargaschanas no skahdes, kas winneem zaur tam zeltobis, schreit ihpaksi tohp sunnamu darrihts. Ekengrawe, tai 10tä Januar 1847. 3

Muischas waldischana.

Tai 4tä Webruar jeb Waslawju deenä taps Linderes muischä pee Linderes pagasta teefas diwi kroggi us ta leelzetta kas no Rihgas us Jaunjelgawu wedd, proht: tas Rohbeschu-krohgis, ar semmi un plawahm, un tas Muischas-krohgis, pee ka pahrizelschanu pahr Dauga- wu eeriktes, no 12ta Juhni 1847, jeb jauneem Jah- neem, us lahdeem gaddeem wairaksoblitajam us ar- renti isdohsti. Kam buhtu patikschanu, schohs kroh- gus us arrenti nemt, tohp usaijinati, peeminnetä dee- nä pee Linderes pagasta teefas peeteiktees. Klaktakas sinnas war katru brihdi turpatt dabhuht. Linderes, tai 4tä Januar 1847.

Muischas waldischana.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgä, tanni 13tä Januar 1847.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kv.		Rb.	Kv.
I jauns dablderis . . . . . geldeja	1	33	I pohhs kannepu . . . . . tappe malkahst ar	1	—
I puhre rudsu . . . . . tappe malkahst ar	2	25	I — linnu labbakas surtes — —	1	80
I — kweeschu . . . . . — —	2	80	I — — sliktakas surtes — —	1	60
I — meeschu . . . . . — —	1	40	I — tabafa . . . . . — —	—	75
I — meeschu = putrainu — —	2	30	I — dselses . . . . . — —	—	85
I — ausu . . . . . — —	1	—	I — sweesta . . . . . — —	2	30
I — kweeschu = miltu — —	3	75	I muzza silku, preeschu muzza — —	6	75
I — bisdeletu rudsu = miltu — —	2	50	I — — wihkschnu muzza — —	7	—
I — rupju rudsu = miltu — —	2	10	I — farkanas sahlis . . . . . — —	7	—
I — firnu . . . . . — —	2	—	I — rupjas leddainas sahlis — —	6	—
I — linnu = sehklas . . . . . — —	2	50	I — rupjas baltas sahlis — —	5	50
I — kannepu = sehklas . . . . . — —	2	—	I — smalkas sahlis . . . . . — —	4	50
I — fimmenu . . . . . — —	5	—			

W r i h w d r i k k e h t .

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffed: Waldischanas-rahts U. Weitler.